

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันทางสังคม 4 สถาบัน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน กับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นในสถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่น 5 ประการ คือ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยเสรี พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคนิยม พฤติกรรมการใช้สารเสพติด และพฤติกรรมการเล่นการพนัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างเจาะลึกจำนวน 20 คน ซึ่งเป็นนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นิสิตที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนด้วยแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ ลักษณะของข้อคำถามที่สัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ประเภท
 - 1.1 คำถามปลายปิด (Closed-end question) หมายถึง คำถามที่ตั้งขึ้นและกำหนดคำตอบไว้แล้ว
 - 1.2 คำถามปลายเปิด (Open-end Question) หมายถึง คำถามที่ไม่มีคำตอบเตรียมไว้ ผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้เขียนคำตอบตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ

2. เนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งต้องการข้อมูลเชิงลึกผู้วิจัยได้เตรียมมอบรมคนนะผู้ช่วยในการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลภายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วน การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลทำได้โดย การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแบบแผนของข้อมูล ซึ่งมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย และค่านิยม ตลอดจนบรรทัดฐานที่มีต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน 5 ประการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับวัยรุ่นซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มหรือแสดงบทบาทเป็นผู้นำกลุ่มวัยรุ่นในสถานศึกษา

คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างคือ

2.1 นิสิต นักศึกษาที่กำลังเรียนในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ

2.2 นิสิต นักศึกษาที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างใดอย่างหนึ่งใน 5 พฤติกรรม คือ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยเสรี พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการเสพสารเสพติด พฤติกรรมการบริโภคนิยม และพฤติกรรมการเล่นการพนัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารและการศึกษาจากภาคสนามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดผ่านกระบวนการแยกแยะให้เห็นถึงส่วนประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น เพื่อจำแนกตามประเด็นที่ศึกษาจากจุดประสงค์ของการวิจัย

2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Data Analysis) คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะโดยใช้หลักความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสร้างกรอบการวิจัยขึ้นมา เพื่อที่จะพิจารณาว่าสถาบันทางสังคมอันได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อสารมวลชน มีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรม 5 ประการ คือ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยเสรี พฤติกรรมบริโภคนิยม พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการใช้สารเสพติด และพฤติกรรมการเล่นการพนัน และนำเสนอในรูปแบบของกรณีศึกษา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบวณการขัดเกลาทางสังคมกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก” พบว่า มีความสอดคล้อง ความมุ่งหมายของงานวิจัย คือ มีความ

เชื่อมโยงระหว่างกระบวนการขัดเกลาทางสังคม 4 สถาบัน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน กับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นในสถาบันอุดมศึกษา ดังแนวคิดเรื่องกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Process) ดังนี้

1. สถาบันครอบครัว สุพัตรา สุภาพ (2544 : 42) กล่าวว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นการเรียนรู้ทั้งทางตรง คือ การสอนหรือบอกกันโดยตรง เช่น พ่อแม่สอนลูก ครูสอนนักเรียน เพื่อนบอกเพื่อน เป็นต้น และเป็นการเรียนรู้ทางอ้อม คือ การเรียนรู้โดยอาศัยการสังเกตเลียนแบบ หรือรับเข้าไปโดยไม่รู้ตัว เช่น เพื่อนในกลุ่มใช้ของที่มียี่ห้อแพง จึงมีพฤติกรรมการใช้ของที่มีราคาแพงตามเพื่อน เป็นต้น

2. กลุ่มเพื่อน เป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นวัยที่มีแนวโน้มต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อนที่มีรสนิยมใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะในด้านความคิด การแต่งกายหรือแบบของการแสดงออกเพื่อที่จะให้เพื่อนยอมรับตนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม เช่น การใช้ของที่มีราคาแพง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเล่นการพนัน รวมถึงการมีพฤติกรรมกาเพศสัมพันธ์โดยเสรี เป็นต้น

3. สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลในการพัฒนาบุคลิกภาพของวัยรุ่น เพราะว่าเป็นสถานที่ที่ทำให้ได้พบปะกับเพื่อนในวัยเดียวกัน และในปัจจุบันนี้ วันรุ่นใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันการศึกษาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมากจึงทำให้สถาบันการศึกษามีส่วนในการขัดเกลาพฤติกรรมของวัยรุ่น

4. สื่อมวลชน เป็นสถาบันทางสังคมที่มีส่วนขัดเกลามนุษย์ในด้านความคิด ความเชื่อ แบบของความประพฤติ โดยเฉพาะทางด้านข่าวสาร เช่น กลุ่มเพื่อนเห็นแฟชั่นที่แปลกๆ ใหม่ๆ ก็มีการลอกเลียนแบบเพื่อให้เข้ากับสมัยใหม่ เป็นต้น

ส่วนสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของวัยรุ่น มีดังนี้

1. เกิดจากการเรียนรู้โดยตรง
2. เกิดจากการเรียนรู้โดยอ้อม
3. เกิดจากการเลียนแบบ
4. เกิดจากการยอมรับกันในกลุ่ม เป็นต้น

อภิปรายผล

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมมีความเชื่อมโยงทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน 5 ประการ คือ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยเสรี พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการบริโภคนิยม พฤติกรรมการใช้สารเสพติด และพฤติกรรมการเล่นการพนัน จะเห็นได้ว่า

สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน ทั้ง 3 สถาบันมีส่วนในการขัดเกลาให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมบริโภคนิยมมากที่สุด

กลุ่มเพื่อน มีส่วนในการขัดเกลาให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการใช้สารเสพติด และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยเสรี ตามลำดับ

และสถาบันการศึกษานั้น มีส่วนในการขัดเกลาให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการบริโภคนิยมเช่นกัน

จากผลของการวิจัยทำให้พบว่ามีความสอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมนุษยวิทยาที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Process)

การขัดเกลาทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่ถูกหล่อหลอมเด็กจนถึงผู้ใหญ่ เป็นหลักในการปฏิบัติเพื่อที่จะเรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ของกลุ่มหนึ่งกำหนดไว้เพื่อให้มีความสัมพันธ์กันได้ ฉะนั้น การขัดเกลาจึงเป็นวิธีถ่ายทอดทางวัฒนธรรม อาจแสดงออกในรูปของสัญลักษณ์ โดยบุคคลจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาทในเรื่องต่างๆ เช่น การงาน การปกครอง การศึกษา การศาสนา การมีครอบครัว การนันทนาการ เป็นต้น

และครอบครัวเป็นกระบวนการขัดเกลาที่สำคัญที่สุดและเป็นด่านแรกที่จะช่วย สร้างสำนึก ความประทับใจ คุณค่าทางวัฒนธรรม และแบบแผนพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกทางสังคมอย่างแท้จริง นั่นคือ สังคมจะเปลี่ยนสภาพของบุคคลจากสภาพทางชีววิทยา (Biological Person) มาเป็นบุคคลของสังคม (Social Person) ดังนั้นการที่จะเป็นบุคคลของสังคมได้ต้องมีบุคคลิกภาพหรือคุณค่างลักษณะต่างๆที่บุคคลมีอยู่ อันเป็นผลผลิตที่ได้จากการอยู่ร่วมกันในสังคม (สุพัตรา สุภาพ. 2545 : 47) เพโรเจอร์ (1972 : p. 115-119) กล่าวว่า อิทธิพลจากครอบครัวมีส่วนสำคัญ ที่จะช่วยในการขัดเกลาพฤติกรรมของวัยรุ่นโดยเกิดจากการลอกเลียนแบบ หรือดูดซึมโดยไม่รู้ตัว (Osmosis) จากสมาชิกในครอบครัว

ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่พบว่า สถาบันครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งทำให้ วัยรุ่นมีพฤติกรรมการบริโภคนิยมยกตัวอย่างเช่น ทางบ้านมักจะพาไปซื้อของใช้ที่มีราคาแพง พาไป

ทานอาหารนอกบ้านบ่อยๆ กลับกลายเป็นการขัดเกลาโดยอ้อมที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการบริโภคนิยม

2. การจัดระเบียบสังคม (Social Organization)

การจัดระเบียบทางสังคมยังหมายถึง การสร้างสิ่งอื่นๆขึ้นมาสนับสนุนบรรทัดฐานทางสังคม คือ ค่านิยมทางสังคม อุดมการณ์ ความเชื่อทางสังคมและระบบสัญลักษณ์ ทั้งนี้เพราะบรรทัดฐานทางสังคมอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมได้ ค่านิยมทางสังคม (Social Value) คือ สิ่งที่เป็นมาตรฐานในการวัดว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดีที่มีคุณค่าในสังคม ส่วนอุดมการณ์ (Ideology) นั้นเป็นค่านิยมประเภทหนึ่ง ความเชื่อทางสังคม (Social Belief) คือความเชื่อต่างๆ ของคนเป็นจำนวนมากในสังคมเดียวกัน นอกจากนั้นยังมีการสร้างระบบสัญลักษณ์ (Symbol) ขึ้นมาเพื่อทำให้คนในสังคมเดียวกันสื่อสารติดต่อกันได้ (งามพิศ สัตย์สงวน. 2544 : 61)

ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่พบว่า กลุ่มเพื่อนมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลายเป็นธรรมเนียม (Folkways) ที่ปฏิบัติกันในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อใช้ในโอกาสต่างๆ เช่น การฉลองความสำเร็จการศึกษา เป็นต้น จนกลายเป็นสัญลักษณ์ทางสังคม (Social Symbol)

3. พฤติกรรมเบี่ยงเบนกับการเสียระเบียบในสังคม (Deviant Behavior and Disorganization)

อาานนท์ อภาภิรมย์ (2515:191) กล่าวว่า ความไม่เป็นระเบียบของสังคม (Social Disorganization) เป็นผลสืบเนื่องมาจากผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social) กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่างๆ ของวัฒนธรรมโดยส่วนรวมก่อให้เกิดความตึงเครียด ความกดดัน และข้อขัดแย้งต่างๆ ขึ้นในหมู่สมาชิกของสังคม

จากการวิจัยพบว่า วัยรุ่นมีนิสัยเบี่ยงเบน (Deviant Habits) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากอุปนิสัยใจคอของบุคคล และความเคยชินที่ไม่สามารถจัดออกไปได้ เช่น การดื่มสุรา การติดยาเสพติด การพนัน เป็นต้น แต่กระบวนการขัดเกลาทางสังคมก็มีส่วนที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากการขัดเกลาโดยอ้อม เช่น การทำให้เห็นในชีวิตประจำวัน เป็นต้น และโดยเฉพาะพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยเสรีเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ทำลายสังคมไทยอย่างยิ่ง เฉลิมพล โสมอินทร์ (2546 : 64) กล่าวว่า ทศนคติของวัยรุ่นไทยคือ การมีเซ็กซ์เป็นเรื่องปกติ โดยวัยรุ่นมักอ้างว่าเซ็กซ์เป็นเรื่องธรรมชาติเป็นสิทธิส่วนบุคคล

4. สถาบันทางสังคม (Social institution)

อุทัย หิรัญโต (2519 : 222) กล่าวว่า สถาบัน คือวิถีทางปฏิบัติซึ่งจัดขึ้นเป็นระเบียบแบบแผนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปและเป็นทางการ สถาบันเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง ไม่มีตัวตน แต่เป็นการปฏิบัติเป็นระบบแห่งพฤติกรรมอันเป็นนิสัย ทั้งในอากัปกิริยาและความคิด การกระทำของมนุษย์ทุกชนิดถ้าทำซ้ำๆ จนเกิดเป็นแบบฉบับของการกระทำขึ้นกลายเป็นสถาบัน แต่สถาบันจะมีไม่ได้ถ้าไม่มีองค์รองรับ และจำนง อดิวัฒน์สิทธิ์ (2543 :78) กล่าวว่า การวิเคราะห์สถาบันทางสังคมเป็นวิธีการทำความเข้าใจพฤติกรรมของคนในสังคม วิธีหนึ่งซึ่งชี้ให้เห็นว่าคนในสังคมทำกิจกรรมอะไรบ้างที่เป็นกิจกรรมสำคัญและมีกฎเกณฑ์วิธีการในเรื่องนั้นๆ อย่างไร กิจกรรมใดที่สำคัญต่อการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมและสมาชิกสังคมยึดเอาปฏิบัติจนกลายเป็นแบบแผนที่ถาวรหรือค่อนข้างถาวร

ดังนั้นสถาบันทางสังคมจึงเป็นส่วนที่สำคัญที่จะช่วยให้การขัดเกลาทางสังคมเป็นไปอย่างเรียบร้อย และเป็นการควบคุมทางสังคมที่ดีที่สุด ถ้าสถาบันทางสังคมทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเต็มที่

โดยสรุป จึงกล่าวได้ว่ากระบวนการขัดเกลาทางสังคมได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน ทำหน้าที่หล่อหลอมและจัดระเบียบพฤติกรรมของวัยรุ่นในสถานศึกษา มีความเชื่อมโยงกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นในเรื่องการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยมากที่สุด ส่วนกลุ่มเพื่อนมีส่วนขัดเกลาให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด แต่กลุ่มเพื่อนก็ยังมีส่วนที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้สารเสพติด พฤติกรรมการเล่นการพนัน และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยเสรี เป็นต้น

สำหรับสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทั้ง ประการ 5 ประกอบด้วย การขัดเกลาทางสังคมทั้งโดยตรง(Direct Socialization) ได้แก่ การอบรมสั่งสอนแบบเผชิญหน้า (Face to Face Socialization) และโดยอ้อม(Indirect Socialization) เช่น การกระทำใต้วัยในชีวิตประจำวัน และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยการไร้ภาษากาย (Non-Verbal Social Intreaction) และสัญลักษณ์ (Simbol)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กระบวนการขัดเกลาทางสังคม ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน มีบทบาทที่สำคัญอย่างมากที่ทำหน้าที่การขัดเกลาวัยรุ่นไม่ให้มีพฤติกรรมที่

เบี่ยงเบนเป็นปัญหาต่อสังคมดังนั้นในการแก้ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน จึงต้องมีความรู้และมีความเข้าใจในพัฒนาการของวัยรุ่น รูปแบบของการขัดเกลาทางสังคม ตลอดจนบทบาทของสถาบันทางสังคมที่กำหนดลักษณะและแบบแผนของพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นๆ

2. ควรเน้นที่จะปรับแก้ไขรูปแบบวิธีการขัดเกลาทางสังคมของสถาบันต่างๆ ในสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงที่มีการศึกษา เป็นงานวิจัยที่ให้ความสำคัญแก่ข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ และข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของมนุษย์ งานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นเพียงการอธิบายปรากฏกาลที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น เพื่อนำเสนอในรูปแบบกรณีศึกษา จะเป็นการดีหากมีการนำแนวทางการวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อศึกษาในภาพกว้างและกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาวัยรุ่นต่อไป และเป็นแนวทางในการศึกษากับคนกลุ่มต่างๆ ในสังคม
2. ในการวิจัยในครั้งต่อไปควรจะมีการวิจัยจากกลุ่มวัยรุ่นที่หลายสถานะและบทบาท เพื่อจะทำให้เข้าใจเรื่องเกี่ยวกับวัยรุ่นอย่างแท้จริงและกว้างขวางมากขึ้น
3. การศึกษาและวิจัยเรื่องเกี่ยวกับวัยรุ่น เป็นเรื่องที่ควรจะมีการกระทำต่อไปอย่างต่อเนื่องเพราะจะทำให้ได้ทราบถึงปัญหาที่สำคัญจะทำให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นต่อไปในอนาคต เพราะวัยรุ่นเป็นพลเมืองที่สำคัญของชาติ